

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เรื่องระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวชุมชนสะพานสามตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวชุมชนสะพานสาม ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม 2) เปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และอาชีพ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยซึ่งประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีทะเบียนราษฎรอาศัยอยู่ในชุมชนสะพานสาม ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ มีประชากรอายุระหว่าง 18-60 ปีทั้งหมดจำนวน 3,322 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีทะเบียนราษฎร อาศัยอยู่ในชุมชนสะพานสาม ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 357 คน ได้มาจากการใช้สูตรคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane T., 1973) ดังนี้

$$N = \frac{N}{1 + (N)(e)^2}$$

โดยกำหนดให้

N = ขนาดของกลุ่มประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง 0.05

$$\begin{aligned} \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} &= \frac{3,322}{1 + (3,322)(0.05)^2} \\ &= 357 \text{ คน} \end{aligned}$$

ดังนั้นจากจำนวนประชากร 3,322 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 357 คน ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก รวมทั้งสิ้น 40 ข้อ เพื่อวัดคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวชุมชนสะพานสามตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของคำว่าคุณภาพชีวิตไว้คือ

คุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงมีชีวิตของมนุษย์อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มีความพึงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ในการดำรงชีวิตอยู่อย่างเป็นสุข วัดจากการตอบแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับตามการรับรู้ของตนเองของประชาชนชาวชุมชนสะพานสามตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ใน 4 ด้าน คือ

1. **ด้านร่างกาย** (physical domain) คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล มีความพอใจกับสุขภาพร่างกาย ไม่มีการเจ็บปวดตามร่างกาย ทำให้ไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการได้ กำลังเพียงพอที่จะทำงานหรือดำเนินชีวิตประจำวัน พึงพอใจกับการพักผ่อนนอนหลับ สามารถทำอะไรผ่านไปได้ในแต่ละวัน มีความจำเป็นต้องไปรับการรักษา พยาบาล พึงพอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคย สามารถไปไหนมาไหนด้วยตนเอง ได้ออกกำลังกายเป็นกิจวัตร และมีความเป็นอยู่ดี

2. **ด้านจิตใจ** (psychological domain) คือ การรับรู้ทางสภาพจิตใจของตนเอง รู้สึกพึงพอใจในชีวิต มีสมาธิในการทำงาน พึงพอใจในตนเอง ยอมรับรูปร่างหน้าตาของตนเอง ไม่มีความรู้สึกหงายหงาย หดหู่ สิ้นหวัง หรือ วิตกกังวล รู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย มีโอกาสได้พักผ่อน คลายเครียด มีความรู้สึกที่ดีกับชีวิตความเป็นอยู่ พึงพอใจกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน รู้สึกพึงพอใจต่อรายได้ในชีวิตประจำวัน

3. **ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (social relationships)** คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือและได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย พอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่น การช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อน ๆ และชีวิตทางเพศ ได้รับการดูแลสุขภาพร่างกายจากผู้ใกล้ชิด และเจ้าหน้าที่อนามัยหรือสาธารณสุข ได้เข้ากลุ่มสังคมในชุมชน มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินได้ร่วมมือกับเพื่อนบ้านแก้ไขปัญหาในชุมชน ตนเองและครอบครัวมีความหวังที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความสุข

4. **ด้านสิ่งแวดล้อม (environment)** คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต การรับรู้การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต พอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ มีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น พอใจที่จะสามารถใช้บริการสาธารณสุขได้ ได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตสภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพ พอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหน มีสถานที่พักผ่อนหรือออกกำลังกาย ไม่มีสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และมีสภาพแวดล้อมด้วยพื้นที่สีเขียวในชุมชน วัด โดยการตอบแบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ

2. ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรง (validity) ด้วยการหาค่า ดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) มีค่าอยู่ในระหว่าง 0.60 - 1.00 โดยปรากฏรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในภาคผนวก ข

3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด เพื่อนำมาหาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient or coefficient of alpha) ของ ครอนบัทซ์ (Cronbach) แบ่งออกเป็น 4 ด้าน แต่ละด้าน มีค่าเท่ากับ 0.81

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนในชุมชนสะพานสาม ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ด้วยตนเอง จำนวน 357 ชุด เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ขอรับคืน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถามทุกชุดแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แสดงสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกออกเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ

2. สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ได้แก่ ค่า t -test และการวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (one way analysis of variance) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (level of significance) 0.05 และเมื่อทำการทดสอบแล้วพบความแตกต่าง ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบต่อด้วยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD (least significance different)

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี